

- Opplever større frustrasjon

Frederic Hauge,
leder Bellona

- Hvor lett er det å få oppmerksomhet om klimasaken?

- Flere oppslag om at isen smelter skaper ikke nødvendigvis engasjement. Det er det jeg er ute etter. Og Bellona-magasinet «101 løsninger» er enormt etterspurt blant ungdom. Folk er mer opptatt av dette enn politikerne tror. Men vi kan ikke bare prate, vi må gjøre noe.

- Hva må politikerne gjøre?

- Politikerne sluttet å prate om klima etter at Klimamøtet i København i 2009 gikk i lass. Da tenkte folk at det vel ikke er så farlig likevel. Men nå opplever jeg større frustrasjon over at politikerne ikke gjør noe enn om klimakrisen er reell. Det er jo oppsiktsvekkende at Erna Solberg ikke nevner den når hustakene blåser rundt hodene på nordmenn. Men ingen vil snakke ned nasjonalformuen.

- Hva kan du og jeg gjøre?

- Noen bidrar til godt miljø ved å trene fotballaget, mens en næringslivsleder er i en helt annen posisjon til å gjøre noe. Men i verdens rikeste land som lever av å gasse atmosfæren, har alle et personlig ansvar. Så må vi slutte å moralisere.

- Begynn å gå

Silje Lundberg,
avtroppende leder
i Natur og ungdom

- Hvor lett er det å få oppmerksomhet om klimasaken?

- Det varierer. Ungdom er veldig engasjert, mens politikerne er fulle av store ord uten handling. Når tiden for de store prioriteringene kommer, klarer de ikke å gjøre dem.

- Hva må politikerne gjøre?

- De må sørge for å kutte utslippene på hjemmebane. De må ikke bare følge klimaforliket vi allerede har, men bruke alle de klare virkemidlene de har mulighet til å bruke. Ta oljefyring, for eksempel: Enova må få langt mer midler slik at det blir enklere for folk å kaste ut oljeovnen.

- Hva kan du og jeg gjøre?

- Mye. Kjøre kollektivt i stedet for å kjøre bil. Gå i stedet for å kjøre bil - 20 prosent av alle bilturer i Norge er under én kilometer lang. Kjøp kortreist mat. Resirkuler. Fly mindre.

Handlingslammet

Det er altså ikke bare i oljeboblen her i nord at vi ikke orker å bruke så mye tid på bekymringer. Det såkalt «psykologiske klimaparadokset», at engasjementet går motsatt vei av kunnskapen, gjelder i alle vestlige land. Psykolog og 1.-amanuensis på BI i Grønn vekst, Per Espen Stoknes har forsket på fenomenet lenge, og er ikke overrasket.

- Ekspertene tror at bare folk får nok fakta om gigatonn CO₂ og 0,7 grader, vil de endre holdninger og adferd. Men det fungerer rett og slett ikke, fastslår Stoknes og kan ramse opp hele læreboken i sosialpsykologi som forklaring på hvorfor engasjementet blir svakere: Trusselen oppleves fjern og abstrakt. Vi ser ikke hvordan vi selv kan handle. Budskapet er rammet inn i frykt og moralisme. Og vi mangler en fiende å forsvare oss mot.

- Det er ingen tyrann med svart bart vi kan bombe bort fra jordens overflate, i verste fall bare oss selv som har skylden, sier han og peker på at når politikerne i tillegg jubler hver gang Statoil gjør et nytt funn og ellers ikke tar de helt store grepene, fortsetter vi som før. I strid med

Varmest, kaldest, heftigst. Noen rekorder fra 2013

- Tyfonen Hayan som traff Filippinene 7. november med katastrofale følger, er den kraftigste som noen gang har truffet land.
- I Australia ble 123 værrekorder slått på 90 dager. Blant annet den varmeste dagen noen gang, varmeste januar, og syv dager på rad over 39 grader på hele kontinentet.
- Tørrekord i New Zealand i mars.
- Tørreste år noen gang i vestlige USA.
- Flommen i Sentral-Europa i mai-juni var i mange områder den kraftigste på 400 år.
- I august ble Øst-Kina rammet av den verste hetebølgen noensinne. Flere tusen omkom trolig.
- På Grønland ble det satt varmere rekord 30. juli med 25,9 grader.
- I Italia ble det satt kulderekord 10. februar med - 46,9 grader.
- Havnivået er det høyeste som er målt med satellitt
- Det høyeste nivået CO₂ i atmosfæren siden målingene startet i 1958.

Kilde: Helge Drange, Bjerknes senteret

det vi vet. Men akkurat som folk som ikke klarer å slutte å røyke, begynner vi å lete etter bortforklaringer. Og klimaskeptikere med trøstende teorier hilses velkommen.

- Så løpet er kjørt?

- Overhodet ikke. Men vi må bort fra de apokalyptiske fortellingene om flommen som kommer og isen som smelter og bruke kraften i de gode fortellingene. Mer *Yes we can!* Vi får det til hvis vi handler sammen.

Dobbel flom

Det er noen blant oss som ikke opplever trusselen som fjern. 21. mai i fjor kjørte Stein Jøran Sanden lastebilen sin langs Lågen ved Dombås. Han så ut på det gråblå, hvirlvende vannet. Så stor elven var blitt. Plutselig begynte hele kroppen å verke. Smertene var så store at han knapt klarte å kjøre hjem til Kvam for å hvile.

- Nå skjer det igjen, tenkte han. Han var tilbake i marerittet fra pinsen to år tidligere. Trebarnsfamilien hadde rullet å bo 11 dager i drømmehuset de hadde totalrenovert i Kvam. Alt var blitt perfekt. De skulle ha sin første frihelg

Bekymret for klima

Minst bekymret	Mest bekymret
1. Estland	1. Thailand
2. Norge	2. Portugal
3. New Zealand	3. Mexico

Kilde: Nielsen, Global Survey, 2011.

på et halvt år. I stedet gikk elven Storåa amok, grov seg inn i boligfeltet og forvandlet det til et frådende delta. Huset ble fylt av vann og leire. Hagen vasket bort. Lengte var det uklart om boligen måtte rives.

Da de omsider kunne flytte tilbake, nektet den eldste sønnen å sove i kjelleren. Først etter tre måneder lot han seg overtale av foreldrenes forsikringer om at det var trygt. «Hundreårsflom» to ganger på tre år - det skjer ikke.

- At vi fortalte ham det, har vi slitt mye med, sier Sanden i dag.

Dagen etter at elvevannet skremte ham, skjedde det nemlig igjen. Far og sønn rakk å dra hjem og berge ut noen av guttens yndlingsting fra kjelleren. Så jaget politiet dem vekk. Neste gang de så huset, var det totalskadet. Men én ting var klart: ►